N°. 277. 1860.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20, en die van het Bijblad alleen f 10.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

DONDERDAG 22 NOVEMBER.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

19 Nov. 1860, n°. 31. WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Op de voordragt van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken, van den 15den November 1860, n°. 149, 3de afdeeling, betreffende de aanwijzing der perceelen welke onteigend moeten worden ten behoeve van den aanleg van het kanaal van Assen naar *Groningen*, genaamd het *Noord-Willemskanaal*, welke onteigening in het algemeen belang, krachtens de wet van 15 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 140), wordt gevorderd;

Gelet op de artt. 10 tot en met 15 der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 125);

Gezien het proces-verbaal van de zitting der commissie uit de Gedeputeerde Staten van *Drenthe* en *Groningen*, met den hoofdingenieur van den waterstaat in het 3de en 1ste district en de hoofden der gemeentebesturen van *Assen* en *Haren*, ingevolge art. 10 der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 125), zijn vereenigd geweest in de gemeentehuizen, ten einde de bezwaren der belanghebbenden te hooren, nadat aan de bepalingen van artt. 11 en 12 dier wet was voldaan,

Hebben besloten en besluiten:

Ten behoeve van den aanleg van het kanaal van *Assen* naar *Groningen*, genaamd het *Noord-Willemskanaal*, zullen ten algemeenen nutte en ten name van de *Noord-Willemskanaal-maatschappij* worden onteigend de hierna vermelde eigendommen, in de gemeenten *Assen* en *Haren* aangeduid in het plan en de kaarten, welke ingevolge art. 12 der wet van 28 Augustus 1851 (*Staatsblad* n°. 125) ter inzage van een ieder hebben gelegen, als:

GEMEENTE *ASSEN*.

Te onteigenen grootte: Bunders.	Roeden.	Ellen.	als	Van het perceel bij het kadaster bekend ter grootte van: Bunders.	Roeden.	Ellen.	Sectie.	Nommer.	TEN NAME VAN
14	0		weiland	1	83	60	C.	671	Jan Lammerts Smit.

GEMEENTE *HAREN*.

Te onteigenen grootte: Bunders.	Roeden.	Ellen.	als	Van het perceel bij het kadaster bekend ter grootte van: Bunders.	Roeden.	Ellen.	Sectie.	Nommer.	TEN NAME VAN
5	50		hooiland	0	64	30	A.	45	Jacob en Hindrik Bolhuis Egberts.
7	25		dijk	0	7	60		46	Dezelfden.
19	60		hooiland	2	34	10	B.	8	Dezelfden.
5	40		dijk	0	45	10		40	Dezelfden.
24	60		hooiland	1	86	50	A.	47	Roelof Vos.
2	40		dijk	0	21	10		48	Denzelfde.
8	50		hooiland	1	47	0	K.	6	Denzelfde.
40	90		dijk	0	72	50		9	Denzelfde.
33	0		hooiland	3	69	0		10	Denzelfde.
23	0		idem	3	10	90		50	Denzelfde.
18	80		dijk	0	24	0		1	Roelof Meijer.
14	50		hooiland	3	38	0		2	Denzelfde.
55	50		idem	2	46	80		52	Denzelfde.
4	80		idem	1	53	40		52 *bis*	Denzelfde.
43	30		idem	3	36	40		53	Denzelfde.
52	0		idem	2	29	90		166	Denzelfde.
1	65		idem	1	94	80		167	Denzelfde.
6	85		idem	4	37	50		170	Cornelis Hendrik Quintus.
93	90		idem	1	45	40		172	Denzelfde.
3	85		dijk	0	98	60		1363	Denzelfde.
49	50		hooiland	2	61	0		173	Onno Joost Quintus.
32	80		idem	3	9	30		174	Denzelfde.
65	0		idem	0	90	30		175	Christiaan Sjobbema.
13	0		idem	2	86	70		176	Denzelfde.
29	80		idem	0	62	90		178	Denzelfde.
4	25		idem	0	42	70		179	Denzelfde.
16	20		idem	0	30	80		1252	Denzelfde.
1	30		dijk	0	67	8		177	Johan Hendrik Quintus.
20	35		wei- en hooiland	1	41	22		1283	Denzelfde.
5	80		hooiland	1	5	60		1288	Denzelfde.
14	60		idem	1	70	70		7	Wed. Pieter Takens en kinderen.
13	90		idem	1	78	50		7 *bis*	Dezelfden.

Te onteigenen grootte: Bunders.	Roeden.	Ellen.	als	Van het perceel bij het kadaster bekend ter grootte van: Bunders.	Roeden.	Ellen.	Sectie.	Nommer.	TEN NAME VAN
4	90		hooiland	0	88	70	K.	3	Annegien Hindriks en mede-eigenaressen Henderica Hindriks, Lammegien Hindriksen, Willemtje Hindriks.
3	50		dijk	0	4	80		4	
9	90		dijk	0	14	60		11	
1	75		hooiland	1	15	60		12	

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in de *Staats-courant*, de *Provinciale Drentsche en Asser courant*, de *Groninger* en de *Provinciale Groninger courant* geplaatst zal worden.

's Gravenhage, den 19den November 1860.

WILLEM.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. VAN HEEMSTRA.

Bij besluit van den 20sten November 1860, n°. 56, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

den 2den luitenant *P. J. van Loo* van het koloniaal werfdepot, in zijnen rang en anciënneteit over te plaatsen bij het wapen der infanterie van het leger in Oost-Indie.

Bij Koninklijk besluit van den 20sten November 1860, n°. 52, is tot 2den luitenant bij de vaste bezetting ter Kuste van Guinea benoemd de adjudant-onderofficier bij die bezetting *M. J. Heuvelink.*

MINISTERIE VAN BUITENLANDSCHE ZAKEN.

Door den heer burgemeester van Amsterdam is gesteld ter beschikking van den Minister van Buitenlandsche Zaken, die hiervan met dank kennis geeft, de som van f 300, nader door zijne hoogedel gestrenge ten behoeve der ongelukkige Christenen in Syrie ontvangen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ITALIE.

De Parijsche *Patrie* deelt in haar nommer van gisteren het volgende mede:

» Depêches uit Genua melden ons, dat er in die stad op groote schaal aan de vermeerdering en hervorming der Italiaansche vloot gearbeid werd. Een gedeelte van de geldleening, welke onlangs voor de Italiaansche schatkist zal worden aangegaan, zal, naar men zegt, voor de marine worden besteed. Verder waren in die stad werfbureaux geopend voor de zamenstelling van nieuwe corpsen vrijwilligers, welke het gouvernement dezer dagen besloten had op te rigten. Ook werd verzekerd dat er te Genua eene Hongaarsche brigade zou worden gevormd.

» Een regtstreeks uit Gaëta ontvangen schrijven van den 12den dezer deelt omtrent den staat der zaken aldaar een en ander mede. Men wist er toen niet, wat het laatste besluit van Koning Frans zou zijn; doch hij scheen zich steeds te willen verweren. Zijne troepen hielden buiten de vesting nog den Monte Secco bezet, en zouden die positie verdedigen alvorens naar de stad af te trekken. De vesting zelve was toen beter in staat van tegenweer dan zij ooit nog geweest was, terwijl de buitenlandsche vlootvoogden steeds voornemens schenen te beletten dat de Sardinische vloot de haven van Gaëta binnen drong.

» Wanneer de zee vrij blijft, kan Gaëta, met een garnizoen van zes of zeven duizend man en met zijnen ruimen voorraad van alle behoodigdheden, den strijd schier zonder einde volhouden. Van weerskanten zal vooral de artillerie gebezigd worden. De belegeraars kunnen bombarderen, maar dit zal de verdedigers niet tot de overgave dwingen; want de forten, batterijen en magazijnen van de vesting zijn geblindeerd; en de Koning heeft eenen vleugel van zijn paleis, waarheen hij zich met zijne nabestaanden begeven zal, bomvrij doen maken.

» Er waren in Gaëta verscheiden generaals, die geene troepen onder hun bevel hadden sedert een groot deel van het leger naar den Kerkelijken Staat gezonden was; deze waren door den Koning uitgenoodigd om zich naar hunne gezinnen te begeven en zouden zulks denkelijk doen.

» De troepen zelve, welke aan de belegeraars het hoofd zouden bieden, waren vol ijver voor de zaak van Koning Frans; er heerschte onder hen een uitstekend goede geest."

Een ander ministerieel dagblad van Parijs, *le Pays*, berigt nagenoeg hetzelfde en voegt daarbij dat de bevelhebbers der buitenlandsche eskaders in de golf van Gaëta besloten hebben, niet alleen alle vijandelijkheden van den zeekant tegen de vesting te beletten, maar ook, wanneer zij zich overgeeft, niet te gedoogen dat de Sardiniers er dadelijk binnen trekken.

Daarentegen zegt een Fransch dagblad hetwelk niet ongunstig voor de zaak van Koning Frans gestemd is, de *Messager du Midi:* » Wij ontvangen brieven uit Gaëta van 13 November. Zij hangen een donker tafereel van den staat der zaken op. Er komt tweedragt onder de generaals: eenigen van hen plegen verraad, de anderen willen niet langer vechten. De generaals Salzano, Barbalonga, Colonna en Palizzi hebben hun ontslag gevraagd, Colonna onder verklaring dat hij, indien zijn ontslag niet aangenomen wierd, met zijne troepen naar de Sardiniers zou overgaan. Het bevel over de vesting is aan den generaal Vial, eenen grijsaard van ruim negentig jaren, opgedragen.

» Den 12den is er op de voorposten den ganschen dag gevochten. Het vijftiende bataillon jagers heeft, onder de leiding van zijnen kolonel, de wapenen nedergelegd, en zich aan de Sardiniers overgegeven.

» De generaal Bertolini, de chef van den grooten staf van den opperbevelhebber, uitgezonden zijnde om de voorposten te visiteren, is teruggekomen met de boodschap dat alles er bij het oude was, ofschoon hij zelfs niet buiten de stad was geweest; hij is afgezet en weggejaagd.

» Ten gevolge van het gevecht van den 12den hebben de Sardiniers veld gewonnen, en zijn de buiten de vesting gelegerde troepen van Koning Frans terug ontboden en binnen de muren gebragt.

» Sedert eenige dagen wordt door de Sardinische schepen materieel voor het beleg ontscheept, en twee of drie duizend man van het Sardinische leger zijn bezig borstweringen aan te leggen.

» De heeren Carbonelli, Pietro Ulloa en Antonio Ulloa, ministers van Koning Frans, hebben zich naar Frankrijk begeven; zij worden spoedig terug verwacht."

Een legitimistisch blad van Parijs, *l'Union*, een warm voorstander der zaak van Koning Frans, heeft een schrijven uit Gaëta van den 12den dezer ontvangen, waarin insgelijks gemeld wordt, dat vier van zijne generaals, met name de opperbevelhebber Salzano, Polizzi, Barbalonga en Colonna, dien dag hun ontslag hadden genomen, dat de kolonel Pianelli, van het vijftiende regement, tot den vijand was overgegaan en dat de Koning dien dag eenen anderen generaal had moeten wegjagen.

De briefschrijver voegt daarbij, dat Koning Frans, die door het lot bestemd scheen te zijn om tot het einde toe verraden te worden, door het gedrag van die generaals innig gegriefd en diep bedroefd was.

De Parijsche *Constitutionnel* zegt in zijn nommer van heden, dat het nu zeker is, dat Koning Frans zich te Gaëta tot het uiterste wil verweren, doch voegt daarbij dat zijn besluit misschien door invloed van politieken aard zou kunnen worden gewijzigd.

Het katholijke *Journal de Bruxelles* deelt een schrijven van zijnen Turynschen correspondent van den 14den dezer mede, waarin verzekerd wordt dat Koning Frans zijne gemalin en schoonmoeder, benevens de jongste van zijne broeders en zusters op eene Spaansche pakketboot uit Gaëta weggezonden heeft.

Volgens hetzelfde schrijven was te Rome laatstelijk weder geruchtsgewijze sprake van het aanstaande vertrek van den Paus. Zijne Heiligheid had al de generaals van kloosterorden en alle hoofden van godsdienstige genootschappen bij zich ontboden; en men dacht dat hij met hen maatregelen had afgesproken voor het geval dat hij zich uit Rome verwijderde.

— In het officiele dagblad der Napelsche regering leest men een besluit, waarbij het hertogdom Benevent, eene aan den Paus behoorende landstreek binnen de grenzen van het Napelsche grondgebied, tot eene Italiaansche provincie wordt verklaard.

— Gaëta en de citadel van Messina zijn niet de eenige sterkten, welke nog aan het wettige gouvernement van Napels behooren. De citadel van Civitella del Tronto in het noordoostelijke gedeelte van de Abruzzen wordt nog door getrouwe troepen van Koning Frans verdedigd. De bevelhebber derzelve, de generaal Luigi Ascioni, heeft op de opeisching van den majoor Carrozzi, den aanvoerder van het zoo genaamde Samnitische legioen, geantwoord, dat hij de sterkte zou verdedigen zoo lang Koning Frans II zich in het land bevinden zou en hem geen bevel tot overgave zond.

ENGELAND.

Het ministeriele morgenblad van Londen, de *Morning Post*, zegt omtrent de reis van de Keizerin der Franschen: » Hare Majesteit was door smart over het afsterven harer zuster in diepe zwaarmoedigheid verzonken, onttrok zich aan alle gezelschap en wees alle vertroosting af. Zoo kon het niet blijven zonder groot nadeel voor hare gezondheid, en door den Keizer werd haar dringend verandering van lucht en van verblijf aanbevolen. Toen hiertoe eenmaal besloten was, moest er een land gekozen worden, waarin de Keizerin zou reizen: de keuze was weldra gedaan, en het zal een iegelijk verblijden dat zij op Engeland is gevallen.

» Men heeft gezegd, dat de Keizerin op weg is naar het kasteel van den hertog van Hamilton in Schotland. Dit schijnt eene dwaling te zijn. Zij doet eenvoudig eene reis in Engeland en Schotland, en zal niet de gast van eenigen onderdaan worden alvorens een bezoek op Windsor bij onze Koningin te hebben afgelegd. Dit zal plaats hebben zoodra de neêrslagtigheid, welke thans voor de twee vorstinnen de ontmoeting pijnlijk maken zou, door de afwisseling en verstrooijing, welke het reizen oplevert, zal verminderd zijn."

— In het laatst der vorige week is de gezant der Vereenigde Staten, de heer Dallas, alsmede lord Palmerston en lord John Russell, op het slot te Windsor aangekomen, ten gevolge eener uitnoodiging van de Koningin om haar te bezoeken.

De Londensche *Observer*, een weekblad van half-officieel gezag, zegt: » De door den Amerikaanschen gezant ontvangen uitnoodiging om de Koningin te Windsor te bezoeken, zoo spoedig na de terugkomst van den Prins van Wales en in gezelschap met de hoofden des bewinds, is een onverwijld en heusch blijk van erkentelijkheid voor de gastvrijheid van den President der Unie en voor de hartelijke beleefdheid en geestdrift, waarmede alle klassen van de bevolking der Vereenigde Staten den erfgenaam der Britsche kroon hebben ontvangen."

Hetzelfde blad berigt dat Koningin Victoria haar eigen stoomjagt, de *Victoria en Albert*, ter beschikking van de Keizerin van Oostenrijk heeft gesteld, om voor de reis van Hare Keizerlijke Majesteit naar het eiland Madera te dienen.

Ook meldt de *Observer* den afloop der onderhandeling, welke ten gevolge van het tusschen Engeland en Frankrijk gesloten handelsverdrag te Parijs is gevoerd ter vaststelling der regten op den invoer van Engelsche producten in Frankrijk. De commissarissen, welke van Engelands zijde met het voeren dier onderhandeling belast waren, hebben na het volbrengen hunner taak Parijs verlaten.

— Eene compagnie van de stedelijke schutterij van New-York, in den volgenden zomer eenen uitstap naar Engeland wenschende te doen, in de hoedanigheid van militairen en met het doel om met de vrijwillige schutterscorpsen van Groot-Britannie kennis te maken en vriendschap te sluiten, heeft in Engeland bij het gouvernement doen vragen, of haar zulks zou vrij staan. Hierop is namens lord Palmerston in een schrijven van 12 October jl., hetwelk thans in de New-Yorksche dagbladen wordt gelezen, het volgende geantwoord:

» Een vriendschappelijk bezoek van eenig gedeelte van het volk der Vereenigde Staten zou aan Harer Majesteits gouvernement en aan de geheele Britsche natie zeer groot genoegen doen; doch het zou met de wetten van het Vereenigd Koningrijk niet overeen te brengen zijn, dat eene vereeniging van gewapende lieden, ingerigt als een militair corps en niet uit onderdanen van den souverein van Groot-Britannie bestaande, in het Vereenigd Koningrijk landde en rond trok.

» Lord Palmerston veroorlooft zich echter de opmerking te maken, dat, indien eenige leden van het bedoelde corps in den volgenden zomer met hunne buksen naar Engeland overkwamen, om bij den jaarlijkschen scherpschuttersstrijd mede te dingen, zij gewis hartelijk welkom geheeten zouden worden."

Ten gevolge van dit schrijven is te New-York het opgevatte plan niet ter zijde gesteld, maar eene wijziging van hetzelve in overweging genomen. Reeds meermalen hebben gewapende en op militairen voet ingerigte vereenigingen uit de Vereenigde Staten bezoeken in de Britsche kolonien van Noord-Amerika gebragt; en de ontwerpers van het plan te New-York hopen nog vergunning te zullen bekomen om met hunne medgezellen in de hoedanigheid van militairen Engeland te bezoeken.

DUITSCHLAND.

Aan de Augsburger *Allgemeine Zeitung* wordt uit Weenen het volgende geschreven:

» Het was in de regeringskringen alhier sedert lang geen geheim, dat buitenlandsche zendelingen in Hongarye en de aangrenzende gewesten woelden, en dat met name de plattelandsbevolking door die agenten bewerkt werd, om ze voor eenen als zeer kort aanstaande voorgestelden opstand voor te bereiden. In den jongsten tijd zijn die zendelingen met grooter onbeschaamdheid dan ooit opgetreden, waaruit men opmaakte dat zij van degenen in wier dienst zij staan den wenk hebben ontvangen dat de gekoesterde plannen tot rijpheid beginnen te komen. In de daad zijn voor eenige dagen bij ons ministerie van buitenlandsche zaken mededeelingen ontvangen, die een pijnlijk gevoel opgewekt hebben. Die berigten melden namelijk dat de Hongaarsche uitgewekenen, die zich bij de benden van Garibaldi hebben bevonden, voornemens zijn in eene Turksche haven aan de Adriatische Zee te landen, om zich van daar uit met de Slavische bevolking der Oostenrijksche gewesten in verband te stellen en zoo eene revolutie in die gewesten aan te stoken. Bij den op handen zijnde strijd om Venetie, en bij de opgewondenheid, die in weerwil van de jongste keizerlijke besluiten in Hongarye heerscht, kan de minste rustverstoring bedenkelijke gevolgen hebben, en de regering moet dus vooraf op maatregelen bedacht zijn, om het kwaad te voorkomen."

FRANKRIJK.

De bisschop van Orleans, mgr. Dupanloup, heeft bij een herderlijk schrijven van den 17den dezer aan de geloovigen het goede werk van den Sint-Pieters-penning op nieuw aanbevolen en hen dringend aangespoord om allen, aanzienlijken en geringen, tot stijving der pauselijke schatkist bij te dragen. Hij verklaart dat de Roomsche Stoel thans behoeftig, ja arm is, en dat zijne tegenpartijders het bepaalde plan hebben om hem als het ware uit te hongeren, door gebrek aan geldmiddelen te doen bukken, en dat zij het in zes maanden tijds zoo ver hopen te brengen. De praelaat vermaant de geloovigen om nu nog, terwijl het tijd is, bij te dragen, terwijl het welligt binnen kort te laat zou zijn. Hij belooft, aan het toezigt op de verzameling en overzending dezer offeranden ook aan leeken aandeel te zullen geven.

— De heer Liedts is gisteren van Brussel naar Parijs vertrokken, om er namens het Belgische gouvernement de onderhandeling over het vernieuwen van het tusschen Frankrijk en Belgie bestaande, doch welhaast afloopende handelsverdrag te hervatten.

SPANJE.

Een half-officieel nieuwsblad van Madrid, de *Correspondencia*, zegt in zijn nommer van den 15den dezer: » Het plan tot daarstelling eener algemeene taal, onder welks voorstanders de heer Martinez de la Rosa en andere achtenswaardige mannen aan het hoofd staan, bekomt dagelijks meer gewigt onder het publiek en in de dagbladen en even zeer in de wetenschappelijke vereenigingen en in den kring der bewindslieden.

» Binnen kort zal dit grootsche plan door den beroemden hoogleeraar Pedro Mata in het athenaeum worden ontwikkeld; hij zal de oneindig groote voordeelen, welke deszelfs verwezenlijking belooft, aanwijzen, en de op zwakke gronden steunende twijfelingen van sommige personen aan deszelfs uitvoerbaarheid bestrijden.

» Buitendien worden door de maatschappij, welke opgerigt is om de daarstelling eener algemeene taal te bevorderen, aanstalten gemaakt om een dagblad tot verbreiding harer inzigten uit te geven; en men voegt daarbij, dat ons gouvernement en de wetgevende kamers van hunnen kant voornemens zijn, het verkrijgen der middelen en hulpbronnen, welke tot het bereiken van een zoo loffelijk doel noodig geacht worden, te bevorderen."

NASCHRIFT.

LONDEN, 21 November. Het *Daily News* zegt dat bij een artikel van het jongste Fransch-Engelsche tractaat de invoer in Frankrijk onder Engelsche vlag, zonder differentiele regten, wordt toegestaan van wol uit Australie en van juta-hennep uit Britsch Indie.

PARIJS, 20 November. De *Pays* berigt dat vijf provinciën van Napels in staat van beleg gesteld zijn, ten gevolge van den aldaar gebleken tegenstand tegen de aanhechting van het koningrijk aan Sardinië. Volgens de *Patrie* vormt Oostenrijk een observatie-corps aan de grenzen van Moldavie en Wallachye.

MARSEILLE, 20 November. Alhier zijn brieven en dagbladen uit Rome van den 17den ontvangen. De laatstgemelde behelzen het laatste gedeelte van het rapport des generaals Lamoricière over de jongste krijgsverrigtingen. De Piemontezen hadden Terracina en de enclave Ponte-Corvo bezet. De cardinaal Antonelli had tegen deze nieuwe schending van het Romeinsche gebied geprotesteerd, en de generaal de Goyon had aan de Piemontezen bevel gezonden om Terracina te ontruimen. Gaëta bood steeds wederstand, en men zag in dat het veel moeite zou kosten, die vesting tot overgave te noodzaken. Uit Napels wordt van den 17den gemeld dat in sommige provinciën nog altijd reactionaire bewegingen plaats hebben, en dat een gedeelte der Abruzzen in openbaren opstand tegen de Sardiniers is.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'sGRAVENHAGE, *den 21sten November* 1860.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn voortgezet de beraadslagingen over de artikelen van het wets-ontwerp betreffende de nieuwe regterlijke inrigting.

Over art. 60, luidende:

» Zij nemen in hooger beroep kennis van de daarvoor vatbare vonnissen door kantonregters, tot haar regtsgebied behoorende, in strafzaken gewezen."

voerde de heer van Eck het woord. Hij wees op hetgeen in art. 57 voorkwam en verwonderde zich dat ook hier niet werd gewaagd van beschikkingen op request door kantonregters; waarop de regtbanken in hooger beroep kennis zouden kunnen nemen. Eene zelfde vermelding meende hij in art. 68 te behooren.

De Minister van Justitie zeide zich niet te kunnen voorstellen welke die beschikkingen in strafzaken zouden wezen. In artt. 60 en 68 meende hij dat de bedoelde bijvoeging niet noodig was.

De heer van Eck antwoordde dat dergelijke beschikkingen onder anderen betrekking konden hebben op verzoeken tot inzage van stukken of anderzins. Hij bragt nog eenige beschouwingen in tot staving van zijn gevoelen, willende hij geen amendement voorstellen, daar hij zich tevreden kon stellen met reeds bestaande of nog te maken bepalingen in het Wetboek van Strafvordering.

De Minister van Justitie zeide door de bijgebragte voorbeelden niet overtuigd te wezen dat verandering in de artikelen noodig was. Het Wetboek van Strafvordering bevat reeds voldoende bepalingen, of bij de herziening zou daarin kunnen worden voorzien.

Art. 60 werd daarop zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Art. 61 werd zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Art. 62 werd zonder beraadslaging in stemming gebragt en daarbij met 44 tegen 12 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren: van Nispen, Mackay, Meylink, Thorbecke, Schimmelpenninck, van Asch van Wijck, van der Linden, Olivier, Wichers, Westerhoff, Kien en Duymaer van Twist.

Daarna werd, overeenkomstig een vroeger besluit in behandeling genomen art. 54 met bijgevoegden staat B.

De heer Dullert meende dat dit artikel, luidende:

» Het getal en de bezoldiging der leden van en ambtenaren bij de arrondissements-regtbanken worden vastgesteld overeenkomstig den staat B, achter deze wet gevoegd."

en de staat B niet noodig waren. Het strekte om een tusschentoestand te regelen op omslagtige en kostbare wijze. Men had daarbij eene vrij belangrijke uitbreiding van het personeel bij de regtbanken op het oog. Als men de bij art. 96 bedoelde regeling over twee jaren bekwam dan zou dit aanleiding geven tot vele geldelijke bezwaren. Deze en andere moeijelijkheden zou men kunnen voorkomen door omtrent deze zaak reeds thans eene beslissing te nemen, om dan later ter gelegener tijd daarop terug te komen. Hij wilde daaromtrent nog geen bepaald amendement voordragen, maar eerst afwachten wat de Minister zou antwoorden.

De heer Olivier verklaarde met verwondering ontvangen te hebben den gewijzigden staat B. De Kamer had met betrekking tot de ambtenaren bij het openbaar ministerie bij de kantongeregten een besluit genomen strekkende om bezuiniging te verkrijgen; en na dit besluit had de Minister dien staat B veranderd op eene wijze waardoor het beoogde doel volstrekt niet bereikt zou worden. Er bestond nog geene behoefte om op dit oogenblik tot de uitbreiding van het personeel der substituut-officieren bij de regtbanken over te gaan. De ondervinding had hieromtrent niets geleerd; deze moest men eerst kunnen raadplegen; de zaak zou laten volgens art. 94 nader geregeld moeten worden; beter was het dus in den geest van den heer Dullert te handelen.

De Minister van Justitie verdedigde zich tegen den aanval tegen hem gerigt nopens de indiening van een gewijzigden staat B, behelzende het getal en de bezoldiging der leden van en de ambtenaren bij de arrondissements-regtbanken. Die wijziging vloeide voort uit de verandering van het door hem voorgedragen stelsel omtrent de inrigting van het openbaar ministerie bij de kantongeregten. Den staat B kon hij niet laten gelijk die was; de regeling der regterlijke collegien kon hij niet laten afhangen van eene latere wet; den staat aldus te wijzigen dat, waar behoefte bestond, reeds dadelijk een nieuwe substituut-officier zoude worden aangesteld, was niet mogelijk wegens gebrek aan de noodige inlichtingen. Nu bleef hem alleen over de bevoegdheid te vragen om, waar die behoefte zou blijken, tot zoodanige benoeming over te gaan. Hij zou dit niet doen dan bij werkelijke noodzakelijkheid, zullende de Kamer zelve het steeds in hare magt hebben bij de behandeling der begrootingen eene of meerdere voorgestelde vermeerderingen al dan niet toe te staan. Den heer Dullert maakte hij ook opmerkzaam hoe noodig het was den tusschentoestand in het belang der goede behandeling van zaken te regelen. De bestaande middelen en het aanwezig personeel achtte hij niet van dien aard dat niet bij behoud van het bestaande hieromtrent stremming in de dienst zou kunnen ontstaan. Het denkbeeld om de wet eerst in te voeren na de herziening eener nieuwe regterlijke indeeling, meende hij niet wenschelijk te zijn, daar eerst moest worden afgewacht welke de werking der wet zou zijn.

De heer van der Linden had ook bezwaren tegen den gewijzigden staat *R*. Onder anderen vatte hij niet waarom het tractement van de subsistuut-officieren verhoogd zou worden. De voorgestelde uitbreiding van het personeel van substituut-officieren was niet door genoegzame gronden gestaafd. Hij voor zich meende dat zelfs niet overal substituut-officieren noodig waren, hebbende hij onder anderen het oog op de regtbank te Gorinchem. Hoogst voldoende zou hij het achten, dat men het bestaande voorloopig behield en geene uitbreiding aan het bedoelde personeel gaf. Ten derde kon hij zich ook niet vereenigen met het voorstel der Regering omtrent het personeel der regtbanken zelve.

De heer Dullert bleef bij zijn gevoelen dat het beter was omtrent de inrigting der collegien reeds nu tot een bepaald besluit te komen, geen tusschentoestand te scheppen en later het onderwerp nader te regelen na eene voldoende ondervinding omtrent de werking dezer wet te hebben opgedaan. In verband met dat gevoelen stelde hij voor art. 54 aldus te lezen:

» Het getal en de bezoldiging der leden van en ambtenaren bij de arrondissements-regtbanken worden geregeld overeenkomstig een staat nader bij de wet vast te stellen."

Bij dat amendement behoorde eene wijziging in art. 94, thans luidende:

» De *twee laatste* zinsneden van het oorsponkelijk art. 93 vormen een afzonderlijk art. 94.".

De heer Dullert wenschte dat aldus te doen luiden:

» De staat bedoeld bij art. 54, wordt vastgesteld en de regterlijke indeeling des Rijks in arrondissementen en kantons, het getal, de zetels en de klassen der arrondissements-regtbanken en kantongeregten worden herzien vóór het in werking treden der wet."

De heer Heemskerk Az. vroeg den Minister van Justitie, waarom in diens stelsel juist in het arrondissement Amsterdam de gewijzigde staat onveranderd is gebleven. Uitbreiding van het personeel der substituut-officieren was, zoo ergens, dan ten minste aldaar noodig, en dit beweren steunde hij op opgaven omtrent het aantal werkzaamheden door die ambtenaren reeds te verrigten, waarbij nu nog dat der kantongeregten zou te voegen zijn. De griffie van dat arrondissement meende hij voldoende bezet te zijn.

De heer van Lynden kon niet toegeven de bewering dat er geen grond zou bestaan om den gewijzigden staat B aan te nemen. Die wijziging had plaats gevonden na het genomen besluit om het openbaar ministerie bij de kantongeregten te doen waarnemen door de officieren van justitie; wilde men eene goede dienst verzekeren, dan behoorde men in het voorstel der Regering te treden, en dit te meer omdat sommige arrondissementen zeer uitgebreid waren. Bepaaldelijk was dit het geval in Gelderland, Noordbrabant en Limburg. Wat de heer van der Linden dus in dit opzigt beweerd had, kon hij niet aannemelijk achten.

De heer Olivier zeide dat, naar zijn gevoelen, eerst de behoefte aan uitbreiding moest gebleken zijn, alvorens uit te breiden. Nam men het voorstel der Regering aan, dan zou deze niet bestand zijn tegen den aandrang, om van de haar verleende magt gebruik te maken. Het middel van weigering der Kamer bij de begrooting achtte hij hier niet voldoende te wezen. Stremming van de dienst achtte hij niet te zullen ontstaan, als men van de bestaande middelen gebruik maakte. Wenschelijk oordeelde hij de zaak uit te stellen, of den oorspronkelijken staat B te behouden.

De Minister van Justitie nam de geopperde bezwaren achtereenvolgens op. De tractementen der substituut-officieren wilde hij vermeerderd hebben om de vermeerdering van werkzaamheden. Van de bevoegdheid tot vermeerdering van personeel zou eerst gebruik gemaakt worden als daarvoor het noodige geld bij de begrooting was toegestaan. Vóór dien tijd zouden geene benoemingen geschieden. Hij ontkende niet dat niet overal substituut-officieren waren, dat was echter verkeerd: de officier moest door zijn substituut kunnen vervangen worden. Van de bevoegdheid om deze hier en daar te vermeerderen zou naar de bestaande behoefte gebruik gemaakt worden, en dat er hier en daar behoefte bestond bewees hij door op te geven welk aantal werkzaamheden in sommige arrondissementen voorkwamen. Te Amsterdam kon de reden tot uitbreiding niet in die mate gelden als op andere plaatsen. In verband met de uitbreiding van de competentie der kantonregters moest men eerst afwachten welke gevolgen deze had en daarnaar de nieuwe regterlijke indeeling doen plaats hebben. Ondertusschen moest men in den tusschentoestand voorzien, en daarvoor diende zijn voorstel. Wierd het amendement van den heer Dullert aangenomen, dan bleek hem niet wat, bij afschaffing der bestaande wet en de daarbij behoorende verordeningen, in den tusschentijd zou moeten gelden. Bleek er in dien tijd behoefte te bestaan, waarom niet de bevoegdheid gegeven om daarin te voorzien? Misbruik zou men daarvan niet maken, evenmin als van andere bevoegdheden: de Kamer had altijd de magt die te keeren. De voorgestelde inrigting was regtbanken aan zijns inziens voldoende bij den nieuwen werkkring aan de regtbanken opengesteld, het getal regters was niet te gering, de regter commissaris kan zitting nemen en in bijzondere gevallen zou een plaatsvervanger kunnen optreden. Het openbaar ministerie en de griffie te Amsterdam oordeelde hij genoegzaam bezet te zullen wezen.

De heer van der Linden meende dat bij deze organieke wet de bevoegdheid niet zoo algemeen, als voorgesteld was, behoorde toegestaan te worden. Was er hier en daar behoefte aan uitbreiding, de Minister had gelegenheid om ter vervulling daarvan de noodige voorstellen te doen. Die behoefte erkende hij niet overal te bestaan; hij had reeds het arrondissement Gorinchem aangehaald; nader wees hij op die van Eindhoven, Brielle, enz. In het meerendeel waren in elk voor den tegenwoordigen toestand geen twee personen, en bij de uitbreiding van het werk, geen drie personen noodig.

De heer Dullert wilde dat de bedoelde herziening binnen den bepaalden termijn plaats had. Zijn amendement, zeide hij, stond in verband met de behandeling van art. 59, zijnde velen van oordeel geweest dat dit artikel aannemelijk was, met het oog op de bedoelde herziening der regterlijke indeeling. Zijn voorstel was ook uit een geldelijk oogpunt aannemelijk; een tusschentoestand wilde hij niet vestigen, dat bedoelde zijn amendement ook niet.

De heer de Brauw trad in eenige bijzonderheden omtrent de werkzaamheden bij de regtbanken en de daarbij behoorende openbare ministerien. Hij deelde in het gevoelen dat bij sommige de werkzaamheden niet vele waren, maar in dat geval moest men, zijns inziens, niet komen tot het

besluit om het personeel in te krimpen, maar om veeleer zulke regtbanken op te heffen.

Met verscheidene regtbanken zou dit kunnen geschieden, en dit behoorde vóór de invoering dezer wet plaats te hebben. In zooverre was hij dan ook gunstig gestemd voor het amendement van den heer Dullert. In de onzekerheid of dat amendement zou worden aangenomen, meende hij eene wijziging in den staat B te moeten voorstellen met betrekking tot het personeel der regtbank te 's Gravenhage, waarvan hij lid was, en welker werkkring hem alzoo van nabij bekend was. Reeds nu was die van veel omvang en bij de uitbreiding der competentie van de regtbanken zou die nog aanmerkelijk uitdijen. Op die gronden stelde hij voor het getal regters aldaar van 4 op 4—5 te brengen en het getal substituut-griffiers van 1 tot op 1—2 te brengen.

De Minister van Justitie gaf te kennen, in verband met het laatst voorgestelde amendement, dat het personeel der regtbanken in verhouding moest staan tot de werkzaamheden. Nu meende hij dat het voorgestelde personeel te 's Gravenhage voldoende was, geloovende hij dat de regter-commissaris wel gelegenheid zou hebben aan de zittingen deel te nemen; de dienst kon ook ingerigt worden naar het getal leden, terwijl in onverhoopte gevallen de plaatsvervangers konden optreden.

De heer van Nispen van Sevenaer verklaarde zich tegen het amendement van den heer Dullert. Moeijelijk was de wet op de nieuwe regterlijke inrigting daar te stellen. Hij wenschte niet mede te werken om de uitvoering daarvan voor onbepaalden tijd uit te stellen, waartoe hij vreesde dat het amendement zou kunnen leiden.

De heer van Eck deed van zijne zijde het voorstel om, ter voorkoming van vele moeijelijkheden, den oorspronkelijken staat B weder in te voeren: welk voorstel echter niet voldoende werd ondersteund, zoodat het geen onderwerp van beraadslaging uitmaakte.

De heer Dullert zag niet in dat het bezwaar van den heer van Nispen van Sevenaer gelden kon. Wierd het amendement aangenomen, dan zou er een zedelijke dwang bestaan om juist datgene te bewerken wat de heer van Nispen van Sevenaer duchtte dat niet zou plaats hebben.

De heer van Nispen van Sevenaer meende bij zijn gevoelen te moeten volharden, vreezende dat door aanneming van het amendement dit onderwerp nieuwe moeijelijkheden zou ondervinden.

Nadat de heer van der Linden nog den vorigen spreker had beantwoord, werden de beraadslagingen gesloten verklaard, en het amendement van den heer Dullert met 51 tegen 15 stemmen aangenomen.

Voor hebben gestemd de heeren: Heemskerk Azn., Reinders, van der Veen, Hoynck van Papendrecht, van Bosse, de Poorter, Olivier, Kerstens, Wichers, Poortman, Zylker, Westerhoff, Kien, Lycklama à Nyeholt, Cool, Duymaer van Twist, Heemskerk Bzn., Storm van 's Gravesande, Hoekwater, van Heiden Reinestein, Anemaet, Betz, Blussé van Oud-Albas, ter Bruggen Hugenholtz, de Raadt, van Franck Idzerda, van Goltstein, Mensonides, Jespers, de Bieberstein, Dullert, Mackay, Meylink, Wybenga, Thorbecke, van Voorthuysen, Schimmelpenninck, van Asch van Wijck, Meeussen, van der Linden, Mijer de Brauw, van Diggelen, van Lynden, Begram, Kingma, van Wintershoven, Wintgens, van Heukelom en de Voorzitter.

Tegen hebben gestemd de heeren: Delprat, Dirks, van Eck, Oomen, Dommer van Poldersveldt, Beens, Gevers Deynoot, Tutein Nolthenius, de Lom de Berg, van Nispen van Sevenaer, van Foreest, Bots, Strens, Hoffman en Luyben.

Ten gevolge van deze stemming is het art. 54 der wet vervangen door het aangenomen amendement van den heer Dullert.

Hierna kwam in behandeling de derde paragraaph *van de geregtshoven*. Over de afdeeling in het algemeen voerde niemand het woord.

Op art. 68, luidende:

„Er zijn vijf geregtshoven, waarvan de zetels zijn te 's Hertogenbosch, te Arnhem, te 's Gravenhage, te Amsterdam en te Leeuwarden," stelden de heeren van Heiden Reinestein en van der Veen een amendement voor strekkende om aan het slot, voor *Leeuwarden* te lezen: *Groningen*.

De heer van Heiden Reinestein dit amendement toelichtende, zeide altijd bezwaar gehad te hebben in het te groot aantal hoven; hij hoopte dat men later nog tot een verminderd getal komen zou. Ten aanzien van zijn amendement was hij op een onpartijdig standpunt geplaatst. Het voorstel der Regering had hij met bevreemding vernomen. In strijd met het omtrent Arnhem aangenomen beginsel, had men nu Groningen voorbijgezien. De twee hoofdvoorwaarden voor de daarstelling van een hof, waren eene geschikte ligging en het gerief van de justiciabelen. De stad Groningen, als centraal punt voor de provincie van dien naam, in vereeniging met de provincie Drenthe, had in dit opzigt de voorkeur boven Leeuwarden. In Groningen en Drenthe werden om onderscheidene redenen, in verband met gewoonten aldaar en in den omtrek, alsmede de ligging van het grondgebied, zeer vele correctionele en burgerlijke zaken, meer dan in Friesland behandeld. Het argument dat Groningen, als academiestad, een hof kon missen, kon hier niet gelden in het algemeen belang. Uit beide gewesten Friesland en Groningen waren adressen tot aanbeveling hunner belangen voorgedragen; deze zou men als eenzijdig kunnen beschouwen; hij beriep zich liever op het adres van de Provinciale Staten van Drenthe, die Groningen als middenpunt bijzonder aanprezen. Aan de Kamer liet hij gerustelijk de beslissing omtrent het voorgestelde amendement over.

De heer Dirks zeide dit onderwerp, hoe ongaarne ook, uit een locaal oogpunt te moeten behandelen. Achtereenvolgens nam hij in overweging de argumenten in de gewisselde stukken en adviesen ten voor- of ten nadeele van Groningen bijgebragt. Mogten Groningen en Drenthe te zamen meerdere bevolking bevatten dan Friesland, men mogt niet uit het oog verliezen dat een groot deel van Drenthe aan Friesland grensde. Door de ligging werd de stad Groningen als middenpunt ook niet bijzonder aanbevolen, en zulks in verband met het westelijk zeer bevolkte deel van Friesland en het weinig bevolkte oostelijk deel van Drenthe. Groningen was ook niet beter van communicatiemiddelen dan Leeuwarden voorzien. Uit Drenthe behoefde men om naar Leeuwarden te komen niet steeds over Groningen te reizen. Leeuwarden als middenpunt was bijzonder geschikt, hetgeen hij in eenige bijzonderheden over de localiteit en den omtrek daarvan aantoonde. Ook werd in Friesland een groot aantal zaken behandeld. Het argument dat de aanwezigheid van een hof te Groningen, voorzien van eene rijke bibliotheek, den studenten aldaar tot voordeel strekte kon hij niet als geldende aannemen, evenmin als de bewering dat in Groningen eene grootere balie zou wezen, een natuurlijk gevolg van het bestaan eener akademie in die stad. Ook was aldaar geen grooter handel, nijverheid, scheepvaart enz. in het algemeen dan in Friesland, hetgeen hij door de opgave van statistische bijzonderheden trachtte te bewijzen. Leeuwarden bezat een uitmuntend gebouw tot vestiging van een hof; het was daarvoor bijzonder geschikt, gelijk dan ook bij de onderscheidene wets-ontwerpen omtrent eene nieuwe regterlijke inrigting steeds was erkend. Hij zou dan ook niet medewerken om het sedert drie eeuwen beroemde hof van Friesland te vernietigen.

De heer van der Veen zeide, dat het hier geene geheel nieuwe inrigting betrof, alleen gold het de vestiging der zetels van hoven. Het algemeen belang moest bij de keuze daarvan op den voorgrond staan en niet het bijzonder belang. De Regering had zich juist door het bijzonder belang laten leiden. Deze had Leeuwarden gekozen wegens plaatselijke belangen, terwijl zij het belang der justiciabelen niet genoegzaam in het oog had gehouden. De meer of minder gunstige ligging van de plaats had niet genoeg gewogen. De nieuwe inrigting was gegrond op de bestaande middelen van vervoer, en niet op de aanstaande verbetering daarvan. Als middenpunt beval Groningen zich bijzonder aan boven Leeuwarden, hetgeen hij aantoonde door in een aantal bijzonderheden te treden nopens de meerdere of mindere bevolking die beide steden omgaf, den afstand van beide met andere punten der drie gewesten, de communicatiemiddelen van beide, het aantal bij beide behandelde zaken, de handel, scheepvaart, nijverheid en landbouw, zoowel in elke als in de beide provinciën te zamen. Vooral deed hij opmerken welke groote graanhandel in Groningen gevoerd werd, en hoe groot de gemeenschap tusschen Groningen en Drenthe was, en het minder verkeer met Leeuwarden uitsluitend ten gevolge van de bestaande middelen van vervoer. Bij een onpartijdig onderzoek was er geen twijfel omtrent de keuze van de plaats voor een hof in de noordelijke provinciën waartoe Groningen aangewezen was.

De heer Westerhoff zeide dat het hier geen gunstbetoon gold; uit partijdigheid voor Groningen ondersteunde hij de belangen van die gemeente niet, maar in het algemeen belang. Met verbazing had hij het voorstel der Regering vernomen om Leeuwarden als plaats voor een hof te kiezen. De Minister scheen eene voorliefde voor die plaats gehad te hebben en te veel localiteitsbelang op het oog te hebben gehad. Had men het belang der justiciabelen, het algemeen belang op het oog gehad, de Minister zou tot eene andere keuze hebben moeten komen. Hij kon niet aannemen dat deze zich in die keuze had laten leiden door de overweging dat hij in het belang der aanneming van de wet zijne kracht bij de stemming bij de leden uit Friesland moest zoeken.

De Minister had de schaal ten voordeele van Leeuwarden doen overslaan omdat Groningen eene hoogeschool bezat. Die bijzonderheid kon echter niet gelden, want die hoogeschool was aanvankelijk geene zuivere rijksinstelling, maar in der tijd aan het Rijk overgedragen, bij welk contract bijzondere verpligtingen bedongen waren. Deze hoogeschool al eens eene rijksinstelling zijnde, dan zouden bij de schepping van een nieuw regtsgebied andere redenen hebben moeten gelden dan de aangegevene om Groningen achter te stellen. Die stad had de voorkeur, zoo wegens hare bevolking en die der omstreken, gelijk hij in bijzonderheden aantoonde, alsmede door aanhaling van adressen ten haren voordeele ingezonden, gelijk ook door hare betere ligging en het gerief der justiciabelen. De belangen der ingezetenen en der schatkist vermogten niet op de voorgestelde wijze verwaarloosd te worden. Te Groningen was en werd steeds een grooter aantal zaken behandeld. Om deze en verdere overwegingen zou hij het voorstel der Regering niet kunnen aannemen, tenzij men hem overtuigen kon in zijn gevoelen te hebben gedwaald.

De Minister van Justitie beantwoordde de bedenkingen tegen zijn voorstel, zich grootendeels refererende aan hetgeen dienaangaande in de gewisselde stukken is aangevoerd. Geene politieke drijfveren, maar de belangen der justiciabelen hadden hem gebragt tot de aanneming van vijf hoven en voor het behouden van het hof te Leeuwarden. Als centraal punt zou Assen zich aanbevolen hebben, maar die plaats zich als zoodanig in andere opzigten niet aanbevelende, had hij Leeuwarden of Groningen moeten kiezen. Bij het doen der keuze had hij zich laten leiden door het aantal ingezetenen in het gansche regtsgebied en waar de meeste bevolking was in de nabijheid van het gekozen middenpunt, en uit dit oogpunt had zich Leeuwarden aanbevolen. Voor een groot deel van het volkrijkste gedeelte van Drenthe had de vestiging te Leeuwarden meer belang dan te Groningen. Drenthe en Groningen te zamen hadden wel meer ingezetenen dan Friesland, maar de bevolking om Leeuwarden was steeds de aanzienlijkste. Die overwegingen hadden hem geleid om het bekende voorstel te doen, overtuigd, gelijk hij was, dat de Kamer de billijkheid der door hem bijgebragte gronden zou erkennen.

Nadat nog de heeren van Heiden Reinestein, van der Veen, Reinders, en Wintgens hierover het woord hadden gevoerd, werd het amendement van de heeren van Heiden Reinestein en van der Veen in stemming gebragt en daarbij met 37 tegen 22 stemmen verworpen.

Vóór hebben gestemd de heeren: Reinders, van der Veen, de Poorter, Wichers, van Eck, Zylker, Westerhoff, Kien, Beens, Hoekwater, van Heiden Reinestein, Anemaet, Betz, de Lom de Berg, van Goltstein, Meylink, van Asch van Wijck, van der Linden, Strens, de Brauw, van Diggelen en Hoffman.

Behalve de heer Wintgens, die verklaarde aan de stemming geen deel te zullen nemen, waren nog bij deze stemming afwezig de heeren: Heemskerk Azn., Hoynck van Papendrecht, van Bosse, Olivier, Poortman, Duymaer van Twist en Thorbecke.

Art. 63 werd daarop in stemming gebragt en daarbij met 45 tegen 14 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren Reinders, van der Veen, Wichers, Zylker, Westerhoff, van Heiden Reinestein, Anemaet, van Asch van Wijck, van der Linden, de Brauw, van Diggelen, van Zuylen van Nyevelt, Kien en Wintgens.

Bij deze stemming waren niet tegenwoordig de heeren Heemskerk Azn., Hoynck van Papendrecht, van Bosse, Olivier, Poortman, Duymaer van Twist, Thorbecke, en Hoffman.

Wij zijn door het Departement van Financiën in de gelegenheid gesteld tot de mededeeling van de volgende opgave van de op 15 November 1860 in de onderstaande entrepots aanwezige hoeveelheden ruwe suiker:

Amsterdam	Pond	11,510,928
Rotterdam	„	7,774,594
Schiedam	„	134,088
Dordrecht	„	347,662
Middelburg	„	643,828
Totaal	Pond	20,411,100

Zijner Majesteits schroefstoomschip *Retch*, onder bevel van den luitenant ter zee van de 1ste klasse jhr. H. P. de Kock, heeft in den morgen van den 16den dezer de reede van Plymouth verlaten, om zijne reis naar Oost-Indië voort te zetten.

WATERHOOGTEN IN DE HOOFD-RIVIEREN.

November.	Rivieren.	Waarnemings-punten.	Rivierhoogte boven of beneden Amst. peil.	Rivierhoogte boven of beneden de nul der oude schaal.	Tijdstip.	In 24 uren gewassen.	In 24 uren gevallen.
21	BOVEN-RHIJN.	*Keulen*,	+ 38.36	+ 2.51	8 ure	0.13	„
20	WAAL.	*Nijmegen*,	+ 8.31	+ 2.09	8 „	0.01	„
20	NEDER-RHIJN.	*Arnhem*,	+ 8.39	+ 1.48	8 „	0.02	„
20	GELDERSCHE IJSSEL.	*Westervoort*,	+ 8.93	+ 1.56	8 „	„	„
19		*Maastricht*, (brug)	+ 43.18	+ 0.98	8 „	0.19	„
19	BOVEN-MAAS	*Maastricht*, (hoofdsluis)	+ 42.78	„	8 „	0.31	„
20		*Grave*,	+ 6.66	+ 1.81	8 „	0.20	„
20	NIEUWE MAAS	*Brielle*, H. W.	+ 0.73	„	8 u. 0 m.	„	0.80
		L. W.	− 0.66	„	4 u. 30 m.	„	0.59

Met eenige vorige nommers der *Staats-courant* zijn verzonden vel 63—65 vel 36¹—36³ *Supplementblad* van het BIJBLAD II; vel 103 der BIJLAGEN en vel 10 van het Register 1859—1860.

ADVERTENTIEN

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

Op aanstaanden Donderdag, den 22sten November 1860, zal de gewone Audientie van den Minister van Staat en van Finantien geen plaats hebben.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Zuidholland*.

AANBESTEDING.

Op Maandag, den 26sten November 1860, des voormiddags ten 11½ ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Zuidholland, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het tiende district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur, te 's Gravenhage, worden Aanbesteed:

het onderhoud van het Zederikkanaal van de rivier de Merwede te Gorinchem tot in de rivier de Lek nabij Vianen, met de daartoe behoorende werken en gebouwen, benevens de Telegraaflijnen begrepen tusschen den Kokerpaal aan den linker Merwede-dijk onder Woudrichem en den Kokerpaal op den Lekdijk bewesten Vianen, provincie Zuidholland, ingaande den 1sten Januarij 1861 en eindigende den 31sten December 1863.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

Het Bestek ligt ter lezing aan het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Zuidholland te 's Gravenhage, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende Dingsdag vóór de Besteding, des morgens om tien ure, de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat J. A. Beijerinck, te 's Gravenhage en bij den Ingenieur J. Dirks te Gorinchem.

's Gravenhage, 16 October 1860.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. VAN HEEMSTRA.

Hertogdom *Limburg*.

AANBESTEDING.

Op Maandag, den 17den December 1860, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in het Hertogdom Limburg, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het zevende district, aan het gebouw van het Provinciaal Bestuur te Maastricht worden Aanbesteed:

het onderhoud der werken van de Zuid-Willemsvaart, voor het gedeelte dat het Hertogdom Limburg doorloopt, te rekenen van den 1sten Januarij 1861 tot den 31sten December 1865, en zulks in twee perceelen.

Deze Aanbesteding geschiedt bij enkele inschrijving.

Het Bestek ligt ter lezing aan het gebouw van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van het Hertogdom Limburg te Maastricht, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemeld Hertogdom ter lezing gelegd worden.

Drie dagen vóór de Besteding wordt de noodige aanwijzing gedaan, en zijn voorts nadere inlichtingen te bekomen bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat en den Ingenieur van Opstall te Maastricht, alsmede bij den Adspirant-ingenieur van Beusekom te Roermond.

's Gravenhage, den 1sten November 1860.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. VAN HEEMSTRA.

Hertogdom *Limburg*.

AANBESTEDING.

Op Maandag, den 17den December 1860, des voormiddags ten 10 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in het Hertogdom Limburg of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het zevende district, aan het gebouw van het Provinciaal Bestuur, te Maastricht, worden Aanbesteed:

het onderhoud van de Rijks groote wegen in het Hertogdom Limburg, voor den tijd van vijf jaren, ingaande den 1sten Januarij 1861 en eindigende den 31sten December 1865, en zulks in tes afzonderlijke perceelen.

Deze Aanbesteding geschiedt bij enkele inschrijving.

Het Bestek ligt ter lezing aan het gebouw van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van het Hertogdom Limburg te Maastricht, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemeld Hertogdom ter lezing gelegd worden.

Drie dagen vóór de besteding worden de noodige plaatselijke aanwijzingen gedaan, en zijn voorts nadere inlichtingen te bekomen bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat en den Ingenieur van Opstall te Maastricht, alsmede bij den Adspirant-ingenieur van Beusekom te Roermond.

's Gravenhage, 2 November 1860.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. VAN HEEMSTRA.

Provincie *Utrecht*.

AANBESTEDING.

Op Zaturdag, den 15den December 1860, des namiddags ten 2 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in de provincie Utrecht, of, bij zijne afwezigheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten en in bijzijn van den Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 8ste district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Utrecht, worden Aanbesteed:

het onderhouden van de Schipbrug, liggende over de rivier de Lek tusschen Vreeswijk en Vianen, met het groote of nieuwe en het kleine Veerhuis, de Noodhaven en verder alles wat tot de genoemde werken behoort, ingaande den 1sten Januarij 1861 en eindigende den 31sten December 1863.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek ligt ter lezing aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Utrecht, te Utrecht, en op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemelde provincie ter lezing gelegd worden.

Zullende drie dagen vóór de Besteding de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur en den Adspirant-ingenieur te Utrecht, en bij den Opzigter van der Harst, te Vreeswijk.

's Gravenhage, den 5den November 1860.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
S. VAN HEEMSTRA.

MINISTERIE VAN MARINE.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden de navolgende bekendmakingen, als:

I. ZWEDEN.

1º. *Lichttoren op de punt van Agön.*

Het bestuur der Koninklijke Zweedsche Marine brengt ter kennis van Zeevarenden, dat een kustlichtgebouw, bestaande in een torentje met een daaraan verbonden *wit geverwden lichttoren*, van hout, opgerigt is op het *Oostelijk uiteinde der punt van Agön*, buitenwaarts van *Hudiksvall*: op 61° 33′ 0″ *N. breedte* en op 17° 30′ 0″ *Lengte Oost van Greenwich*.

In het bovengedeelte van de op dezen toren geplaatste lantaren is gesteld een *ronddraaiend lichttoestel*, met drie verzilverde spiegels, welke, met een omloopstijd van 2 *minuten*, *drie korte*, *maar scherpe schitteringen* geven, over alle streken van N. N. W. *door het Noord*, *Oost en Zuid* tot Z. W. ½ W. op het miswijzend kompas, terwijl het overige van den verlichtingscirkel verduisterd is door de met bosch begroeide hoogten op het eiland.

Het lichtgebouw staat op eene hoogte van 60 voeten, en het licht is 35 voeten daarboven, zoodat dit 95 voeten boven de zee verheven is, en alzoo met gewone heldere nachten van het scheepsdek gezien wordt op 12 minuten afstand.

Nabij het lichtgebouw, hetwelk overigens *rood* geverwd is, zijn, om bij dag het kenmerk te verzekeren, twee bijgebouwen, het eene *rood* geverwd, het andere *wit* gepleisterd.

Het licht, dat des avonds van den 10den September ontstoken is, zal van dien tijd af branden op de voor de Rijkslichten bestemde tijden.

2º. *Licht van de Grofsmederij van Höganäs.*

Het bestuur de Koninklijke Zweedsche Marine brengt onder de aandacht der Zeevarenden, dat aan *de Grofsmederij van Höganäs*, gelegen aan de *Zweedsche kust* op 56° 11′ 50″ *N. breedte* en 12° 31′ 20″ *lengte Oost van Greenwich*, overeenkomstig met hetgeen in *Gusta van Klint's* aanwijzing tot de kaarten van *Bohusbogt* en het *Kattegat* alreeds is opgemerkt, van de schoorsteenen dier fabriek somwijlen een schijnsel zigtbaar is, hetwelk ligtelijk degenen zou kunnen van den weg brengen, die, onbekend met het vaarwater, zich van het *Kattegat* in *de Sond* (*Oresund*) zoeken te begeven; maar vermits de gezagvoerders 's nachts zoowel de lichten van *Kullen*, als van *Nackehoved* hebben tot aanwijzing van dit vaarwater, zoo zal onder behoorlijk acht geven op deze vuren, geene misgissing met opzigt tot het schijnsel van de genoemde schoorsteenen kunnen plaats grijpen.

II. NOORWEGEN.

Het Marine-departement te *Christiania* brengt ter kennis van zeevarenden:

1º. dat het *kustlicht* van *Tjeldö* in het ambt *Stavanger* ontstoken wordt 's avonds *den 10den Augustus*, en zal blijven branden tot *den 16den Mei*;

2º. dat de tijd, gedurende welken het voortaan zal ontstoken worden, is van den *den 10den Julij tot den 15den Mei*;

3º. dat de tijd van branden voor *Skraaven*, *Sandöer*, *Stamsund*, *Sning*, en de lichten van *Glopen*, in *Lofoten*, voortaan zal zijn van *den 1sten September tot den 14den April*.

's Gravenhage, den 2den November 1860.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSIJ.

tegen een kerkelijk gezind dagblad genomen. De uitgave van een te Blois uitkomend dagblad, *la France centrale*, is bij een besluit van den minister van binnenlandsche zaken voor twee maanden geschorst, op grond dat het, na reeds twee malen van overheidswege gewaarschuwd te zijn, in zijn nommer van den 12den dezer 's lands constitutie en wetten heftig had aangevallen, en dat het in het algemeen de politieke hartstogten trachtte gaande te maken, onder voorwendsel van de belangen der godsdienst te verdedigen.

— De Bank van Frankrijk, overvloed van zilver maar gebrek aan goud hebbende, ontbood goud uit Londen en bragt daardoor de Bank van Engeland in de noodzakelijkheid om haar disconto te verhoogen. Hierop heeft de eerstgenoemde de laatste verzocht eene hoeveelheid gouds ten bedrage van vijftig millioen francs tegen eene hoeveelheid zilver van dat zelfde bedrag te ruilen, en volgens berigten uit Parijs van gisteren is dat verzoek onder zekere bedingen ingewilligd.

Dit heeft aan de Parijsche effectenbeurs de koersen gisteren doen rijzen; men dacht dat nu de oorzaak der ongelegenheden, welke zich laatstelijk op de geldmarkt hadden voorgedaan, weggenomen was, en dat de Bank van Engeland haar disconto dadelijk weder zou verlagen.

TURKIJE.

Blijkens berigten uit Konstantinopel van den 9den dezer heeft de Porte besloten de geldleening, welke in haren naam met een Parijsch bankiershuis, dat van Mirès en Compagnie, is aangegaan, te bekrachtigen, hoe bezwarend de voorwaarden ook voor haar zijn. Ofschoon de Turksche schatkist aan het genoemde bankiershuis minstens zestien per cent jaarlijksche rente zou moeten betalen, werd het tot stand komen der geldleening bij de Porte als eene zeer heugelijke gebeurtenis beschouwd, daar zij de middelen zou opleveren om het papiergeld, den kanker van Turkije's financiën, geheel in te lossen, en om het leger door betaling der achterstallige soldij in eene goede stemming te houden.

— Prins Michael Obrenowitsch is door den Sultan, als opperheer van Servië, tot vorst over dat land aangesteld. Het daartoe strekkende bevelschrift van den Grooten Heer is den 18den dezer te Belgrad plegtig afgekondigd, in bijzijn van den Turkschen gouverneur, de buitenlandsche consuls en andere personen van hoogen rang. Vorst Michael hield daarna eene aanspraak; hij verklaarde dat hij het bewind zou voeren naar het tweeledige beginsel hetwelk van ouds bij zijn geslacht aangenomen was, te weten trouw aan 's lands opperheer, en handhaving der regten van het Servische volk.

NOORD-AMERIKA.

Blijkens de berigten uit New-York van den 7den dezer was het zoo goed als zeker, dat de heer Lincoln bij de den vorigen dag alom in de Vereenigde Staten gehouden stemming tot verkiezing van een President der Unie, meer stemmen dan een van de andere candidaten had bekomen, en eene genoegzame meerderheid had verworven, zoodat hij op den dag waarop de heer Buchanan zijn ambt moet nederleggen, dat is op den 4den Maart eerstkomende, aan het hoofd van het eedgenootschappelijke bestuur zal treden.

Naauwkeurige opgaven omtrent den uitslag der stemming waren echter bij de afzending der boven aangehaalde berigten te New-York nog niet bekend, zoodat nog niet kon worden opgegeven, hoe groot de meerderheid was, welke zich voor den candidaat der republikeinsche partij verklaard had.

Een tot die partij behoorend dagblad van New-York, de *Times*, zegt in zijn nommer van den 7den dezer:

» Wij hebben geenen lust om met deze overwinning te pralen, hoe groot en gewigtig zij ook is. In den strijd hebben de republikeinen bestendig hun beginsel op den voorgrond gesteld. Voor hunne tegenpartijders daarentegen was bevreesdmaking het voorname middel om te overreden; zij trachtten vooral stemmen te winnen door te wijzen op de gevaarlijke gevolgen, welke de verkiezing van eenen republikeinschen president naar hunne bewering voor de algemeene en bijzondere belangen moest medebrengen.

» Eenheid en beginsel ontbrak bij onze tegenpartijders, en zij zijn niet in staat geweest om hunne keuze op éénen en denzelfden candidaat te vestigen en al hunne krachten tot bevordering van deszelfs verkiezing in te spannen. Het gevolg daarvan is geweest, zoo als te verwachten was, gebrek aan ordelijke zamenwerking, ontmoediging en de nederlaag.

» De verkiezing van den heer Lincoln zal eene aanmerkelijke en zeer gewigtige verandering in het bestier der eedgenootschappelijke aangelegenheden medebrengen. De staatkunde, welke de strekking heeft om de instelling der slavernij uit te breiden en den politieken invloed der slavenhouders te vergrooten, zal nu in haar streven gestuit en belet worden nog meer veld te winnen. Het belang der slavenhouders zal niet langer aan het eedgenootschappelijke bewind de wet stellen en zijne aanspraken bij hetzelve doordrijven. De constitutie der Unie zal niet langer worden beschouwd als enkel een werktuig tot schraging en uitbreiding van de instelling der slavernij zijnde. Wij zullen niet meer behoeven te vreezen dat de Afrikaansche slavenhandel door de Unie weder tot eenen wettigen handel zal worden verklaard; er zullen in tegendeel meer krachtige en afdoende maatregelen ook van de zijde der Vereenigde Staten worden genomen om dien handel te stuiten en uit te roeijen.

» Doch de gewigtigste verandering zal zijn, dat te Washington eerlijkheid, regtschapenheid en vaderlandsliefde zullen heerschen, in plaats van de veilheid, flaauwhartigheid en kuiperij, welke in de laatste jaren de leiding onzer openbare aangelegenheden hebben gekenmerkt. Eene verandering in dit opzigt is volstrekt noodig en kan geen uitstel lijden. Het staat nu in de magt der republikeinsche partij, den grondslag te leggen voor het nuttigste, het meest populaire en het bestendigste bewind, hetwelk ons land in langen tijd heeft gehad; doch zij dient het oog niet te sluiten voor de bezwaren, welke zij daarbij zal ontmoeten."

De *Herald*, de *Express* en het *Journal of Commerce*, New-Yorksche dagbladen van de democratische partij, erkennen de zege der republikeinen en haar groot gewigt, maar troosten zich met de gedachte dat het republikeinsche bewind in de beide Huizen van het Congres der Unie de meerderheid tegen zich zal hebben, en daardoor belet zal worden de raadgevingen van de abolitionisten op te volgen.

De New-Yorksche berigtgever van de Londensche *Times* zegt in een schrijven, hetwelk door dat blad eergisteren is medegedeeld: » Er zijn velen welke vreezen dat, indien de heer Lincoln gekozen wordt, gelijk nagenoeg zeker is, woelingen in het Zuiden en botsingen tusschen de noordelijke en zuidelijke staten het gevolg zullen zijn en dat deze op ontbinding der Unie zullen uitloopen. Zeker is het, dat er in het Zuiden groote opgewondenheid heerscht, en dat er althans door eenen van de zuidelijke staten stappen strekkende tot ontbinding der Unie zullen worden gedaan. De wetgevende kamer van Zuid-Carolina is thans vergaderd; er is reeds door den gouverneur een voorstel gedaan om zich van de Unie af te scheiden, en de bevolking van dien staat is geneigd om zich met dat voorstel te vereenigen. Ook is het zeker, dat er in de staten Georgia en Alabama eene groote partij bestaat, welke tot afscheiding geneigd is. Doch aan den anderen kant is er in elk van die staten eene groote, en in Georgia en Alabama, geloof ik, eene overmagtige partij, welke in de Unie wil blijven, terwijl in de overige staten van het Zuiden de partij van de voorstanders der Unie stellig de bovenhand heeft.

» Ofschoon het in tijden van zoo groote opgewondenheid onmogelijk is den afloop vooruit te zien, welke dikwerf door onbeduidende oorzaken wordt bepaald, geloof ik, dat, indien het Zuiden aan zich zelf wordt overgelaten, het niet tot eene scheuring zal komen. In dat deel des lands is het conservative bestanddeel der bevolking op zich zelf sterk genoeg om den strijd tegen de voorstanders der scheuring vol te houden, zonder zedelijke of andere ondersteuning van het eedgenootschap te vragen. De voorstanders der scheuring gevoelen zelve, dat zij in hun eigen land de minderheid hebben; dit is uit gezegden van hunne dagbladen op te maken.

» Aan den anderen kant is het Noorden eendragtig. Hoe verschillend er ook over de keuze van den heer Lincoln wordt gedacht, er is maar één gevoelen omtrent de instandhouding der Unie: de algemeene overtuiging is dat de Unie in allen gevalle, en wat het ook kosten mogt, in stand dient te blijven. Ik weet dat verscheiden personen, welke met de republikeinsche partij niet ingenomen zijn, voor den heer Lincoln hebben gestemd in de overtuiging dat diens verkiezing het eenige middel zou zijn om aan de bestaande oneenigheden een einde te maken en het voortdurend bestaan der Unie te verzekeren."

NASCHRIFT.

ROME, 21 November. De Koningin-weduwe van Napels is met hare jongere kinderen alhier aangekomen en in het Quirinaal afgestapt. De jonge Koningin is te Gaëta gebleven. De Franschen zullen Terracina bezetten.

TURIJN, 22 November. De Koning zal aanstaanden Maandag van Napels naar Palermo vertrekken. Volgens de *Opinione* zijn de onderhandelingen over de teruggave van het geschut, hetwelk de Napelsche troepen naar het Romeinsche grondgebied medegevoerd hebben, nog niet afgeloopen, en zou de generaal de Goyon te kennen hebben gegeven, dat hij het bedoelde materieel niet aan Koning Frans zou teruggeven, maar het even min aan de regering van Victor Emanuel zou uitleveren, wier regten in Napels hij niet erkende.

WEENEN, 22 November. Volgens berigten uit Pesth van eergisteren waren de uitzigten op het tot stand komen der conferentie te Gran minder gunstig geworden, en twijfelde men of dezelve nog wel in den loop van dit jaar zou kunnen plaats hebben.

VENETIË, 22 November. De gisteren avond op het Marcusplein gehouden tombola is zonder eenige stoornis der orde en rust afgeloopen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'sGRAVENHAGE, *den 22sten November* 1860.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn voortgezet de beraadslagingen over de artikelen van het wets-ontwerp betreffende de nieuwe regterlijke inrigting.

De artt. 64 en 65 werden zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Art. 66, luidende:

» De geregtshoven nemen kennis van het hooger beroep van alle daarvoor vatbare vonnissen en beschikkingen op request door de arrondissements-regtbanken, tot hun regtsgebied behoorende, in burgerlijke zaken gewezen,

gaf den heer van Eck aanleiding om op te merken dat de geregtshoven ook kennis moesten nemen in hooger beroep van vonnissen, gewezen door de kantonregters, en zulks in verband met art. 52.

De Minister van Justitie geloofde niet dat het noodig was in den zin van den heer van Eck het artikel te veranderen.

Art. 66 werd daarop zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Artt. 67, 68, 69 en 70 werden zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. Hiermede waren afgeloopen de beraadslagingen over de paragraaf » van de geregtshoven."

Over de 4de paragraaf » van den Hoogen Raad" werden geene algemeene beraadslagingen gevoerd.

Art. 71 werd zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Over art. 72, luidende:

» De Hooge Raad oordeelt, met uitzondering der zakelijke regtsvorderingen, die voor den gewonen regter gebragt worden, in eersten aanleg, en behoudens revisie in de gevallen waarin bij den lageren regter hooger beroep openstaat, over alle vorderingen:

» 1°. waarbij de Koning of de leden van het Koninklijke Huis als gedaagden worden aangesproken;

» 2°. waarbij de Staat als gedaagde wordt aangesproken, behalve over die welke 's Rijks belastingen betreffen,

voerde de heer Thorbecke het woord. Deze vroeg de reden waarom de Minister van Justitie de uitzondering had gemaakt dat de Hooge Raad in eersten aanleg zou oordeelen in de gevallen waarbij de Staat als gedaagde was aangesproken, behalve over die welke 's Rijks belastingen betreffen. Hij meende om de door hem aangevoerde redenen, dat die bijvoeging gerust kon worden weggelaten.

De Minister van Justitie toonde aan dat de inhoud van dit artikel steunde op art. 161 der Grondwet, de uitzondering daarin kwam hem niet alleen niet onnoodig, maar ook niet schadelijk voor.

De heer Thorbecke beantwoordde den Minister van Justitie en meende

dat het artikel alleen bepalingen moest inhouden, betrekkelijk burgerlijke regtsvorderingen.

De Minister van Justitie merkte op dat men hierbij de bepaling van art. 146 van de Grondwet in het oog moest houden, terwijl hij verder van oordeel was dat zaken van belastingen door den gewonen regter moesten worden behandeld.

De heer van Eck herinnerde dat dezelfde opmerking door hem bij de behandeling van art. 1 was gedaan, en wat alstoen door den Minister was in het midden gebragt.

De Minister van Justitie gaf nog te kennen, dat in verband met art. 146 der Grondwet en in den geest van art. 161 de uitzondering, waarop men doelde, was opgenomen.

Art. 72 werd daarop zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De artt. 73, 74, 75, 76, 77 en 78 werden achtereenvolgens zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Art. 79, luidende:

» De Hooge Raad oordeelt in het hoogste ressort over alle jurisdictie-geschillen:

» 1°. tusschen arrondissements-regtbanken of kantongeregten, welke niet behooren tot het regtsgebied van hetzelfde geregtshof;

» 2°. tusschen de geregtshoven onderling;

» 3°. tusschen een geregtshof en een kantongeregt, of eene regtbank, tot het regtsgebied van zoodanig geregtshof behoorende;

» 4°. tusschen een bij deze wet ingesteld regterlijk collegie of kantongeregt, en een der collegien, aan welke bij bijzondere wetten regtsmagt is opgedragen."

was door den Minister van Justitie in dier voege gewijzigd, dat onder 3°. zouden wegvallen de woorden: *tot het regtsgebied van zoodanig geregtshof behoorende.* Deze gaf de redenen op, die hem er toe geleid hadden dit artikel te wijzigen.

Het artikel werd, even als art. 80, zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De heer van Eck meende dat art. 81, luidende:

» De procureur-generaal bij den Hoogen Raad kan zich in cassatie voorzien in het belang der wet, na verloop der termijnen aan partijen of belanghebbenden toegestaan, zonder dat door 's Raads uitspraak verandering kan worden gebragt in de regten, door partijen of belanghebbenden verkregen,"

niet in de wet noodig was. Zonder daaromtrent nader ingelicht te worden zou hij zich tegen dit artikel verklaren.

De Minister van Justitie deed het voordeel der hier bedoelde bepaling uitkomen door aan te toonen dat de voorziening in cassatie in het belang van de wet moest leiden tot zekerheid en eenvormigheid in de regtspleging.

De heer van Eck meende dat dit voorschrift niet zou leiden tot het doel dat de Minister daarbij beoogde, hetgeen hij in eenige bijzonderheden trachtte te betoogen.

De Minister van Justitie bleef van zijne zijde volhouden dat het bedoelde oogmerk door de aangevallen bepaling wel zou worden bereikt: het middel, al mogt dat zwak werken, zou kunnen worden versterkt.

Art. 81 werd daarop zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Over art. 82, luidende:

» De Hooge Raad vernietigt en stelt buiten werking de vonnissen, arresten, handelingen en beschikkingen, wegens:

» 1°. verzuim van vormen, op straffe van nietigheid voorgeschreven;

» 2°. verkeerde toepassing of schending van het regt;

» 3°. overschrijding van regtsmagt".

voerde de heer Thorbecke het woord. Hij behandelde de bepalingen in de 1ste en 2de alinea voorkomende. Het doel van den Minister was, om te kunnen casseren als de [illegible] wet, eene wettelijke verordening, gewoonte of vreemde wet, was geschonden. Dit doel keurde hij goed; maar het door den Minister aangeraden middel was niet noodig noch raadzaam. De voorgestelde vervanging van *schending van de wet* door *schending van het regt* was daarom niet noodig, omdat de uitdrukking *wet* is iedere toepasselijke regtsregel die steunt op de wet, wettelijke verordeningen, gewoonteregt of vreemde wetten. Aannemende dat de bevoegdheid van den regter in cassatie ten aanzien van uitleg van de wet even ver gaat, dan kon geen twijfel overblijven, wanneer men in de wet las: » de regter casseert wegens schennis van de wet."

De vervanging van *wet* door *regt* was, zijns inziens, niet raadzaam, omdat door de uitdrukking: schennis van de wet, het wezen van hetgeen door de cassatie moet verkregen worden, volkomen wierd bereikt. Schending van het regt was eene te onbestemde uitdrukking, als niet genoeg aangevende tot hoe ver de regter in cassatie zou kunnen en behooren te gaan.

De bedoelde uitdrukking kwam hem eindelijk niet wenschelijk voor, als kunnende leiden tot misbruiken.

De heer Wintgens meende in de voordragt der Regering te zien, dat het thans bestaande stelsel van cassatie niet voldeed. Die meening was ook hij toegedaan. Een hof van cassatie als wachter van de wet was voor een groot rijk nuttig; voor een klein land in burgerlijke zaken was het overbodig, onnoodig voor het regt, en alleen tot tijdverlies en kosten leidende. Weinige resultaten werden door de regtbehoevenden door dat middel verkregen. Dat stelsel werkte in een land als het onze verkeerd, gelijk hij door voorbeelden aantoonde. Dit moest men niet aan den regter van cassatie wijten maar aan het systeem zelf, dat alleen zag op de handhaving van de wet maar niet op de belangen van bijzondere personen. De Regering erkende door haar voorstel de gegrondheid der bestaande bezwaren. Daaraan wilde zij tegemoet komen, en den werkkring van den Hoogen Raad wijder uitbreiden. Het regtsmiddel van cassatie onderging hierbij eene groote nederlaag; wat men voorstelde was de cassatie niet, maar eigenlijk het appèl in een hooger ressort.

Nu was door sommigen voorgesteld het bestaande te behouden; dit zou hij geheel verkeerd vinden, omdat alle regtsbeslissingen niet gezegd konden worden te steunen op de wet: gewoonten waren nog geen wetten. Het voorstel der Regering bevatte vele voordeelen boven het bestaande: verkeerd regt zou alsdan kunnen hersteld worden. Wilde men op het bestaande terugkomen of wilde men daarentegen het stelsel der Regering aannemen? Hij voor zich wenschte noch het een noch het ander. De nadeelen van het tegenwoordige had hij voldoende aangetoond, uit het voorgestelde zou zijns inziens een te groote omslag ontstaan.

De heer van Eck meende dat de strijd was afgedaan; het middel van cassatie had men niet moeten goedkeuren, maar de zaak was beslist; stemde men het artikel af, dan zou men niets in de plaats bekomen. Was de meening der meerderheid van de leden der Kamer niet veranderd, dan moest men zich met de cassatie behelpen. Uit de bijgebragte voorbeelden bleek wel dat er bezwaren tegen de cassatie bestonden, maar bij het voorstel der Regering zouden meerdere voordeelen te bekomen zijn, dan bij het bestaande. Zijn gevoelen over hetgeen cassatie moest zijn zette hij in eenige bijzonderheden uiteen, wenschende hij vooral dat de noodige eenheid in deze aangelegenheid zou bestaan; waartoe dit voorstel der Regering allezins zou kunnen bijdragen. Met de door den heer Thorbecke ontwikkelde denkbeelden verklaarde hij zich niet te kunnen vereenigen.

De heer Heemskerk Azn. voegde zich bij hen, die het bestaande met betrekking tot het middel van cassatie niet goedkeurden. Nam men de voorgestelde verandering niet aan, dan bestendigde men het tegenwoordige. Tegen het voorstel der Regering had hij twee bezwaren: tegen de uitdrukking: schending van het regt, en tegen die van: verkeerde toepassing van het regt. Er bleef bij hem twijfel bestaan, of door de uitdrukking: schending van het regt de Hooge Raad zich niet boven de wet zou kunnen stellen. De uitdrukking: verkeerde toepassing van het regt verklaarde hij niet te begrijpen. Beter zou hij het oordeelen hier te stellen schending of verkeerde toepassing van de wet, of anderzins verkeerde beslissing van het regtspunt, welke redactie hij toelichtte.

De heer Wichers beantwoordde den heer Thorbecke omtrent diens meening dat het woord *wet* in den ruimsten zin moest worden opgenomen ook in verband met vreemde wetten. Die opvatting, meende hij, was in strijd met de Grondwet, die de wetten van ons eigen land daarbij bedoeld had.

De heer Thorbecke beantwoordde de bedenkingen van de heeren Wichers en Wintgens.

De Minister van Justitie gaf te verstaan, dat de rede van den heer Wintgens eigenlijk was eene protestatie tegen artt. 2 en 80 van het wetsontwerp. Op die besluiten kon men niet terugkomen. Hij erkende dat de heer Thorbecke juist gekarakteriseerd had het doel van n°. 2 van dit artikel. De tegenwoordige toestand omtrent de cassatie had geleid tot eene beperking van het begrip van wet en tot eene beperkte toepassing van het bedoelde middel. Die beperkende opvatting sloot uit de beoordeeling van vreemde wetten, hetgeen niet altijd het geval kon zijn; sommige bepalingen van de algemeene wetgeving, sommige voorschriften omtrent het erfregt, de testamenten, enkele artikelen van het strafregt moesten getoetst worden aan vreemde wetten. De jurisprudentie van den Hoogen Raad was ondertusschen anders, de strekking van deze was in strijd met het begrip dat men aan wet moet hechten. Wenschelijk was het dat begrip te verduidelijken en tot bereiking van het doel was een ander middel noodig dan het bestaande. Onnoodig was dus de verandering niet. Onraadzaam mede niet, gelijk men had te kennen gegeven, omdat het woord regt te onbestemd zou wezen. Bij het ontwerpen der wet kwam hem de voorgestelde uitdrukking uit menige andere als de beste voor, meenende hij niet dat de Hooge Raad daardoor te groote magt zou erlangen. Cassatie was kritiek van het vonnis van den lageren regter; het regt, dat deze kon toepassen, was in de wet gelegen in haren geheelen omvang; op geen anderen grond mogt dat regt rusten; en dien ten gevolge zou de taak van den cassatieregter zeer bestemd zijn. Het woord regt in de alinea zou de onzekerheid dus doen ophouden, die volgens het bestaande stelsel bestond; met behoud van het woord wet zou de twijfel blijven bestaan. Nam men de door den heer Heemskerk voorgeslagen redactie aan, dan vreesde hij dat men weder de moeijelijkheden van het bestaande zou ondervinden. Vond men eene betere uitdrukking om het doel dat hij beoogd had te verwezenlijken, hij zou zich gaarne daarbij nederleggen.

De heer Thorbecke stelde daarop voor de woorden *van het regt* te vervangen door *van de wet.*

De heer de Brauw deed uitkomen wat het doel van cassatie was. De Hooge Raad oordeelde dat de regtsbedeeling zou plaats hebben overeenkomstig de bedoeling der wet, dat de eenheid in de toepassing van de wet bevorderd zou worden. Dit was en werd steeds erkend door bevoegde beoordeelaars. Stelde men zich dit doel van de cassatie voor, dan kon men de uitdrukking van den Minister niet goedkeuren. Nam men de uitdrukking aan, dan zou het feit niet, maar al het andere aan de regtsmagt van den Hoogen Raad onderworpen zijn. Als cassatie zoo moest opgevat worden in den aangegeven zin, dan begreep hij niet dat de Minister aan zijne redactie vasthield. Hij geloofde wel dat er eene redactie te vinden zou wezen om aller gevoelen te vereenigen: bijv. schending van het regt op de wet gegrond, of waarop de wet verwijst en tevens gewagen van verkeerde toepassing van de wet. De uitdrukking des Ministers kon hij niet goedkeuren, en hij zou zich dan liever met het bestaande vergenoegen.

De heer Thorbecke lichtte nu nader zijn amendement toe, in verband met zijne vroegere opmerkingen en de rede des Ministers.

Hij geloofde niet dat deze door vervanging van *wet* in *regt* zijn doel zou bereiken. Wierd dat denkbeeld aangenomen, dan, vreesde hij, zou men weldra den Hoogen Raad zien ontaarden, het hof van cassatie zou een hof van appèl, een alvermogende regter worden. Het woord regt had zijns inziens een te onbestemden zin.

De Minister van Justitie toonde nog nader aan, waarom hij zijne verandering had voorgestaan. Bij de belangrijke discussie die nu over dit artikel had plaats gehad, geloofde hij dat alle twijfel voor het vervolg zou worden opgeheven, en uit dien hoofde alle eigenliefde voor zijn voorstel op zijde zettende, verklaarde hij het amendement van den heer Thorbecke over te nemen.

Het aldus gewijzigde artikel werd daarop met 65 tegen 3 stemmen aangenomen.

De artt. 83 en 84 werden zonder beraadslaging en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Art. 85, luidende:

» De regtsmagt van den Hoogen Raad strekt zich op den voet, bij bijzondere wetten of algemeene maatregelen van inwendig bestuur bepaald, mede uit tot de beslissingen der regterlijke magt in de koloniën en bezittingen van den Staat in andere werelddeelen".

gaf den heer van Eck aanleiding om zich te verzetten tegen de uitdrukking *of algemeene maatregelen van inwendig bestuur*, die hij uit de wet wenschte genomen te zien.

De Minister van Justitie verwees naar hetgeen omtrent de bedoelde woorden was te kennen gegeven in de gewisselde stukken, en meende dat de bedoelde woorden moesten behouden worden.

De heer van Eck stelde daarop voor, de aangehaalde woorden te doen wegvallen.

De heer van der Linden gaf als zijn gevoelen te kennen, dat de

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat bij het *Houten baken* in het *Maassche zeegat*, op den *7den November jl.* een tweede licht is ontstoken en wel in de woning van den lichtwachter *Langendoen*, hetwelk van zonsondergang tot zonsopgang zal branden, en dient om met het reeds vroeger daargestelde licht bij het Houten baken, dat in een *rood schijnend licht* is veranderd, bij nacht de aldaar bestaande bank rond te varen.

Te dien einde moet men, uit zee komende, langs den vasten wal houden tot dat het *witte licht* achter de reddingskeet komt, als wanneer men, met den koers van O. t. N. en O. N. O., den uitstekenden dam bij het Houten baken vrijloopt.

Dien koers moet men houden tot dat het *witte licht* even ten westen van het *roode licht* komt. Alsdan houdt men die beide lichten zoo ver uiteen, tot de beide geleidelichten van *Brielle* eene handspaaklengte uit elkander zijn en men den top der bank bereikt heeft.

Opwerkende schepen moeten, wanneer het *witte licht* achter de reddingskeet komt, overslag gaan, en den Noordwal over de bank niet nader komen.

's Gravenhage, den 12den November 1860.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSIJ.

*** De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat, tot verkenning van *de Noordpunt van Schokland* en ter vermijding van de uitstekende punt van dat eiland, genaamd: „*de Staart*", voor schepen van om den Noord komende, op *den 25sten dezer maand* een licht zal worden ontstoken, dat voortdurend van zons-ondergang tot zons-opgang zal branden.

Het licht is een gewoon lamplicht; heeft eene hoogte van 11.4 Ned. ellen boven gewoon hoog water, en staat in de rigting van N. N. O. van het *Zuiderlicht*, en Z. t. W. van de *ton op de Staart*, op 120 ellen afstand uit het noordelijk paalwerk van *Emmeleroord*.

Het vertoont een *rood licht*, van het Oosten door het Noorden tot N. W., en een *wit licht*, van het Oosten tot Z. t. O. ½ O., en van het N. W. tot Z. W. t. W. ½ W. (miswijzend kompas).

's Gravenhage, den 20sten November 1860.

De Minister voornoemd,
J. S. LOTSIJ.

Directie *Willemsoord*.

AANBESTEDING.

Op Woensdag den 28sten November 1860, des middags ten 12 ure, zal, door den Minister van Marine, aan het gebouw van het Departement van Marine te 's Gravenhage, worden Aanbesteed:

het afbreken en opruimen van de oude en het maken van eene nieuwe Zeedoksluis voor het maritime etablissement Willemsoord, met de leverantie van een gedeelte der daartoe noodige Bouwstoffen en van al de Arbeidsloonen.

Deze Aanbesteding geschiedt bij inschrijving en opbod, overeenkomstig Art. 29 van het Bestek, dat behalve aan voornoemd Departement en bij de Directien der Marine te Willemsoord, Amsterdam, Hellevoetsluis en Vlissingen, ook ter lezing ligt aan het Provinciaal Gouvernement van Noordholland, en verder op al de plaatsen waar de bestekken van Rijkswaterstaatswerken gewoonlijk ter lezing liggen.

Acht dagen voor de Aanbesteding wordt aanwijzing in loco gegeven, terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat J. G. van Gendt te Haarlem, en bij den Ingenieur J. Streotman te Nieuwediep.

Belanghebbenden worden opmerkzaam gemaakt op de bepaling in Art. 27 van het Bestek voorkomende, omtrent de bespoedigde voldoening der betalingstermijnen.

's Gravenhage, den 10den November 1860.

De Minister van Marine,
J. S. LOTSIJ.

MINISTERIE VAN OORLOG.

*** De Minister van Oorlog zal op Woensdag den 12den December 1860, aan de minstinschrijvenden de Leverantie Aanbesteden van verschillende benoodigdheden, gedurende het jaar 1861, ter dienste van 's Rijks Magazijn van Geneesmiddelen te 's Gravenhage, welke in de Voorwaarden meer bijzonder zijn vermeld, als:

Inlandsche Wortels en Kruiden, Droogerijen, Chemicalien, Lijnzaad, Lijnkoeken, Amandelen, Witte Suiker, Gele en Witte Was, Honig, Talk, Gips, Sponsen, Houtazijn, Potasch, Levertraan, Raap-, Lijn-, Olijf-, Steen- en Terpentijn-olie, Groene en Witte Zeep, Moutwijn, Katoen, Pluksel, Scheurlakens, Watten, Vlas, Band, Voorschoten, Paklinnen, Zeemleder, Touw, Bladzilver, Koperen, Tinnen, Looden en Blikken Voorwerpen, Pakkisten, Pakmanden, Houten Vaten, Pillendoozen, Pillen-planken, Kurken, Halfgroen olieglas, Fleschen in soorten, Glazen Mortieren, Stampers enz., Delftsch en Keulsch Aardewerk, Schrijf- en Kantoorbehoeften, Turf, Steenkolen, Houtskolen, Pakhooi, Hooi, Stroo, Haver enz., enz.,

en zulks op zoodanige Monsters en Conditien, als van den 1sten der volgende maand dagelijks (de Zon- en Feestdagen uitgezonderd), van des voormiddags ten 10 ure tot des namiddags ten 3 ure in voorschreven Magazijn ter bezigtiging en lezing zullen liggen, terwijl de Algemeene Voorwaarden mede in de Bureaux van 's Konings Commissarissen in de Provincien te lezen zijn.

De inschrijving moet geschieden bij besloten biljetten, op gezegeld papier; zij zullen eene naauwkeurige opgaaf moeten bevatten van den prijs, in cijfers en letters voluit gesteld, bij guldens of cents, waarvoor de gegadigden aanbieden ieder artikel per stuk, pond, kan of el, Nederlandsch gewigt of maat, naar den aard der goederen en zoo als achter ieder artikel in de Voorwaarden staat uitgedrukt, te leveren; zullende met geene andere of kleinere gebroken dan tiende of honderdste cents mogen worden ingeschreven.

De inschrijving heeft plaats naar de volgorde der benoodigdheden, doch de gegadigden zijn gehouden, voor alle artikelen in te schrijven welke onder één en hetzelfde nommer voorkomen, met opgaaf van den prijs van ieder artikel.

De gegadigden kunnen voor zooveel nommers inschrijven als zij zullen goedvinden.

Aan den voet der Biljetten moeten vermeld worden de naam, voornaam, woonplaats en het beroep van den Inschrijver en van ieder zijner Borgen.

De Biljetten, welke door de inschrijvers en hunne borgen eigenhandig onderteekend moeten zijn, zullen ten opschrift behooren te hebben:

„*Aan het Ministerie van Oorlog* (*Leverantie aan 's Rijks Magazijn van Geneesmiddelen*").

Zij zullen vóór of uiterlijk des middags ten 12 ure van den dag der Aanbesteding bij genoemd Ministerie moeten zijn ingekomen.

Alle Biljetten welke ongezegeld of niet in den verlangden vorm ingerigt zijn, alsmede die, welke eenige bijzondere voorwaarden bevatten, niet in het Bestek van aanneming voorkomende, zullen buiten aanmerking gehouden en definitivelijk verworpen worden; op welke bepaling de Inschrijvers in hun eigen belang inzonderheid indachtig worden gemaakt.

De gegadigden (die gehouden zijn tot aan de finale toewijzing hunne inschrijving gestand te doen) zullen zoodra mogelijk berigt bekomen van welke nommers zij de minste inschrijvers zijn, als wanneer zij verpligt zullen wezen, uiterlijk binnen veertien dagen na de dagteekening dier kennisgeving, aan den Minister van Oorlog geregistreerde certificaten in te zenden, af te geven door het Gemeentebestuur van hunne woonplaats en die hunner Borgen respectivelijk, wegens derzelver gegoedheid tot het behoorlijk volbrengen der aanneming; bij gebreke waarvan over de Leverantie nader zal worden beschikt.

's Hage, den 20sten November 1860.

DE CASEMBROOT.

REGISTRATIE EN LOTERIJEN.

Bij de *Derde* trekking der *Derde* Klasse van de 243ste *Staats-Loterij*, op Woensdag den 21sten November 1860, zijn prijzen van duizend gulden of daarboven te beurt gevallen aan de navolgende nommers:

No. 17598	een prijs van	1000	gulden,
„ 14469	„ „ „	5000	„
„ 6024	„ „ „	1000	„
„ 6885	„ „ „	1500	„

De Directeur der Staats-Loterij,
J. H. FEENSWIJK.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Bij behoorlijk geregistreerde Acte, van den 13den November 1860, ten overstaan van het Kantongeregt te Hoogeveen verleden, is door *Janna Katerberg*, weduwe *Arend Schippers Winkel*, te Hoogeveen, aan haren Zoon *Jan Schippers Winkel*, ruim 18 jaren oud, Handligting verleend, overeenkomstig de bepalingen van Art. 460 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, en wel tot de geheele ontvangst, de uitgave van en de beschikking over zijne inkomsten, tot het sluiten van verhuringen, het behouwen zijner landerijen en het uitoefenen van zoodanige bedrijven, als daartoe noodzakelijk zijn, tot het uitoefenen van het bedrijf van Scheepstimmerman, en eindelijk tot het drijven van nering en handel als Scheepstimmerman.

Hoogeveen, den 19den November 1860.

De Griffier bij voormeld Geregt,
J. v. D. VEEN AZ.

*** De bekende en onbekende Schuldeischers in de onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschappen van de te Wieringen overleden Echtelieden *Jan Hz. Kaltenaar* en *Trijntje Mosch*, worden opgeroepen op Maandag 3 December 1860, [illegible] te verschijnen, ten kantore van den Ondergeteekende te Wieringen, alwaar aan hen zal worden gedaan Rekening en Verantwoording van het in die Nalatenschappen gevoerd beheer en, zoo er geen verzet plaats heeft, uitbetaling van vorderingen, voor zooverre het zuiver bedrag der Nalatenschappen dit zal veroorloven; strekkende intusschen tot narigt van belanghebbenden, dat dit bedrag, in allen gevalle, uiterst gering zal zijn.

Namens de beneficiaire Erfgenamen,
N. BORL, *Notaris*.

*** Ieder, die iets te vorderen heeft van, verschuldigd is aan, of papieren onder zijne berusting heeft, behoorende tot den gemeenschappelijken Boedel en de Nalatenschappen van wijlen de Echtelieden den Heer *K. J. R. van Harderwijk* en Mejufvrouw *P. W. Schomaker*, gewoond hebbende en overleden te Noordwijk-Binnen, gelieve daarvan opgave, betaling of afgifte te doen ten Kantore van den Notaris Mr. *C. C. van der Schalk*, te Noordwijk-Binnen, vóór den 15den December 1860.

TELEGRAPHISCHE BEURSBERIGTEN.

WOENSDAG 21 NOVEMBER 1860.

Amsterdam.

	pCt.			
NEDERL. Werkelijke Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$62\frac{13}{16}$	$62\frac{7}{8}$	
Dito dito	3	$75\frac{5}{8}$	—	—
Dito dito	4	$97\frac{13}{16}$	$97\frac{13}{16}$	—
Handel-maatschappij		180	—	—
SPANJE	$1\frac{1}{4}$	$39\frac{3}{8}$	—	—
Binnenlandsche	3	$47\frac{11}{16}$	—	—
PORTUGAL, oude	3	$45\frac{1}{16}$	—	—
RUSLAND, oude	5	$101\frac{3}{4}$	—	—
Nieuwe	5	$101\frac{1}{4}$	—	—
Hope	4	$77\frac{1}{4}$	—	—
Stieglitz	4	$77\frac{3}{8}$	—	—
Dito, 5de serie	5		—	—
Dito, 6de serie	5	$96\frac{1}{16}$	—	—
Leening 1860	$4\frac{1}{2}$	$89\frac{3}{4}$	—	—
OOSTENRIJK, Metalliek	5	$45\frac{3}{8}$	$45\frac{7}{8}$	$45\frac{7}{8}$
Dito	$2\frac{1}{2}$	$24\frac{3}{8}$	—	—
Zilveren	5	$67\frac{3}{4}$	—	—
Nationalen	5	$58\frac{15}{16}$	$58\frac{3}{16}$	$58\frac{3}{16}$

LONDEN, Consols	$93\frac{7}{8}$	ANTWERPEN, Metalliek	$55\frac{7}{8}$
Spanje	—	Spanje	$47\frac{7}{8}$
PARIJS, Fr. rente	70.15	WEENEN, Metalliek	66.20
Spanje	—	Wissel Londen	135.10

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.